

Evaluering av SOS 201: Nyere sosiologiske perspektiver og teoritradisjoner

Av Ingrid Lundeberg

Evalueringen består av et spørreskjema, av tilbakemeldinger fra studenter og seminarleder underveis, og egne erfaringer og synspunkt.

Kursets formål

Formålet med kurset SOS 201: Nyere sosiologiske perspektiver og teoritradisjoner er at studentene skal kunne gjøre rede for sentrale trekk ved nyere sosiologiske teorier og perspektiver. De skal oppnå kunnskap om nyere teoretiske forsøk på å skape syntese, integrasjon og sammenheng mellom mikro og makro, aktør og struktur. Videre skal studentene tilegne seg en sosiologisk forståelse av det moderne samfunnet, hvordan det er bygget opp og fungerer og hvilke utviklingstendenser vi kan observere langs økonomiske, politiske, sosiale og kulturelle dimensjoner. Sentralt står nyere sosiologisk teori som tematiserer handling og samhandling, rolle og identitet, modernitet, postmodernitet, globalisering, klasse, kjønn og etnisitet. Sentrale navn er blant annet Habermas, Foucault, Giddens, Bourdieu.

Studentene skal gjennom emnet kunne gjøre greie for og kritisk drøfte teorier og perspektiver i forhold til hverandre, anvende dem på sosiologiske tema og vurdere deres forklaringskraft. De skal kunne utvikle og analysere samfunnsfaglige problemstillinger, og kunne bruke ulike sosiologiske teorier i refleksjon over og diskusjon av samfunnsaktuelle tema og hendelser.

Forelesninger

Det har vært 12 forelesninger våren 2012, inkludert en utflukt til Bergen fengsel. Oppmøtet har vært variabelt, men i snitt ca 20, dvs om lag 2/3 av studentene. Foreleserne har vært Ingrid Lundeberg (kursansvarlig), Olav Korsnes, Atle Møen og Mike Savage. Det er en styrke at det er flere som foreleser for å sikre variasjon og spisskompetanse på forelesningstema, men utfordringen er at det ikke har vært en samlet diskusjon blant foreleserne om helheten i opplegget. Forelesningene har tatt utgangspunkt i å gi studentene en fordypning i de mest sentrale teoriene på pensum og som det samtidig ikke har vært undervist i på tidligere kurs, i tråd med tidligere praksis. Kursansvarlig har også lagt vekt på å aktualisere stoffet (vet ikke hva andre har gjort), slik at studentene skal få innblikk i ulike sosiologiske perspektivers anvendelsesområde og forklaringskraft. Dette ble gjort ved å bruke aktuell forskning i undervisningen og ta opp dagsaktuelle tema som seksuelle og etniske minoriteters levekår og frigjøringskamp, arbeidsliv, finanskrisen, facebook, terror, klimakrise, kriminalitet og fattigdom. Dette har studentene satt pris på og har virket engasjerende, særlig gjelder dette fengselsbesøket (se under). Det har imidlertid ikke vært brukt mye tid på diskusjoner under forelesningene, siden det er mye som skal gjennomgås og studentene har mulighet for dette i seminarene, men noen studenter etterlyser mer mulighet for diskusjon også under forelesningene. Første forelesning er en introduksjonsforelesning som legger vekt på å skape oversikt over kurset og gi en innføring i den overordnede diskusjonen mellom mikro og makro og aktør og struktur i sosiologisk teoriutvikling. Utfordringen under kurset har imidlertid vært å fortløpende relatere ulike teorier til denne overordnede diskusjonen. For å sikre at dette overordnede læringsmålet blir oppfylt bærer det innføres em

oppsummeringsforelesning, noe som det ikke har vært tradisjon for tidligere. Dette bør gjøres ved å øke kurset med en eller flere forelesninger. Dette behovet understrekes av studentene som har gitt tilbakemelding om at det er et omfattende og vanskelig kurs, og at det er vanskelig å få en helhetlig oversikt.

Pensum

Det er fortsatt en del overlapp mellom pensum på 201 og 101. Dette gjelder særlig kapitlene i Ritzer om strukturfuksjonalisme (kap 3), om symbolsk interaksjonisme (kap 6) og etnometodologi (kap 7) og bytteteori (kap 8). Siden disse teoriene er på pensum på 101 er det derfor i liten grad gjort rede for dem i forelesningene på 201. Pensumet er svært omfattende, og det hadde vært en fordel og konsentrere pensum mer rundt tema som tas opp i forelesningene og som samtidig tidligere ikke har vært på pensum. Her kunne det også vært en mulighet for å åpne for selvvalgt pensum av original litteratur som fordypning. For studentene kan det være frustrerende at det i de to pensumbøkene er to ulike modeller for å plassere sosiologisk teori. Kursansvarlig har tatt utgangspunkt i Ritzers modell over ulike sosiologiske paradigmer siden det er denne modellen som har vært brukt i kurset tidligere. Siden den andre pensumboken, Appelrouth, er pensum på lavere nivå og studentene derfor allerede har tatt denne modellen i bruk, er det derfor kanskje likevel pedagogisk mer hensiktsmessig å ta utgangspunkt i denne i fortsettelsen (hvis denne boken fortsetter på pensum i 101).

Seminargrupper

Det har vært to seminargrupper med svært ulikt antall studenter, den ene har hatt mellom 3-8 studenter og den andre har hatt mellom 10-15. Det er en fordel om instituttet prøver å få studentantallet jevnere fordelt. Ifølge seminarlederen har det vært varierende oppmøte, og tidvis vanskelig å starte diskusjoner der alle er deltakende. Mange har ikke vært godt nok forberedt. Seminargruppen har tatt utgangspunkt i spørsmål relatert til det som har vært tatt opp på forelesningene. Studentene mener imidlertid seminarspørsmålene i enda større grad kunne være relatert til forelesningene. Det er kursansvarlig som har laget seminarheftet, og et problem er at seminarspørsmålene knyttet til gjesteforelesningene ikke i tilstrekkelig grad er gjort i samråd med disse. Studentene syntes også at det var for mange spørsmål til hver gang, og ønsket færre slik at det ble mulig å gå mer i dybden. Seminarlederen mener at færre spørsmål vil kreve at studentene er godt forberedt, noe som er varierende. Både seminarlederen og studentene er enige i at den foretrukne arbeidsmåten er å dele gruppen i mindre enheter der disse får ansvar for å presentere et par spørsmål for hele gruppen. De fikk dermed gå grundig inn på et par spørsmål, samtidig som de fikk en gjennomgang av andre. Disse gjennomgangene ble også diskutert i plenum. Det har fortløpende vært kontakt med kursansvarlig og seminarleder om opplegget og studentenes erfaringer og synspunkt på både forelesningene og seminarene. Dette har vært en verdifull tilbakemeldingskanal.

Utflukten til Bergen fengsel

I to semester har det vært arrangert en utflukt til Bergen fengsel. Muligheten for dette skyldes gode kontakter og et godt samarbeid og imøtekommenhet fra Bergen fengsel. Turen krever mye planlegging. Denne utflukten har hatt et svært godt oppmøte og fått gode evalueringer. Turen varer ca 6 timer. Vi har tatt buss i fellesskap til fengslet. Et sosiologisk utbytte av denne utflukten er avhengig av at fengslet blir diskutert i lys av sosiologisk teori

både på forelesning og i seminargruppene. Hensikten er å vise hvordan ulike sosiologiske teorier og analytiske begreper på pensum kan bidra til å forstå og drøfte hvilket sosialt fenomen fengslet både er *i seg selv* og som en del av og et uttrykk for *samfunnet*. Studentene skal kunne gjøre erfaringer og bruke pensum til å lære noe om vårt eget samfunns styrings- og reguleringsformer, om rettssystemet, om sosial kontroll, marginalisering og kriminalitet, om livet til fangene/hverdagslivet i fengslet, og om kriminalomsorgens virkemåte og samfunnsmessige funksjon. Studentene har også brukt seminargruppene til å forberede sosiologisk relevante spørsmål til de ansatte og innsatte i Bergen fengsel som vi har avtalt å møte. Slik får de trening i å se ulikheter og likheter mellom teoriene på pensum og hvordan disse kan benyttes til å utforme sosiologiske undersøkelser og analyser. Dette er et viktig formål med denne utflukten. I tillegg har utflukten stor betydning for fagmiljøet ved at studentene får tilbragt mye tid sammen utenfor undervisningslokalet, får mulighet til å bli bedre kjent og får en felles erfaring som grunnlag for diskusjon og faglig identitet.

Eksamen og læringsutbytte

Ut fra eksamensresultatene har læringsutbytte vært bra. Det var 33 studenter som tok eksamen våren 2012. Karakterene var gode: 4 fikk A, 11 fikk B; 10 fikk C, 5 fikk D, 2 fikk E og bare en strøk. Tilbakemeldingene på kurset er samlet meget gode. Studentene melder svært høy faglig interesse av kurset og har vist gode resultater.